

Krajanský vzdělávací program

17.12.2024 - | Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR

Významnou zahraniční aktivitou Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) je udržování vztahů s krajanů v zahraničí. Vláda České republiky poskytuje krajanům podporu zejména v oblasti vzdělání a kultury. MŠMT se zaměřuje na programy, které mají zajistit zachování znalosti českého jazyka mezi krajanů.

Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 14. září 2020 č. 926 o pokračování Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí na léta 2021 až 2025 MŠMT ve spolupráci s Domem zahraniční spolupráce, Ministerstvem zahraničních věcí a Ministerstvem zdravotnictví:

- vysílá **učitele českého jazyka** ke krajanským komunitám v zahraničí;
- **každoročně** poskytuje krajanům **15 stipendijních míst ke studijním pobytům v délce dvou semestrů** na veřejných vysokých školách v České republice;
- nabízí krajanům **60 stipendijních míst ve čtyřtýdenním jazykovém kurzu v České republice**;
- přijímá **20 vyučujících** z řad příslušníků krajanských komunit do **dvoutýdenního kurzu metodiky** výuky českého jazyka;
- **poskytuje podporu** krajanským spolkům, které se účastní vzdělávání v rámci projektu Česká škola bez hranic a podobných projektů zaměřených na výuku českého jazyka a reálií v zahraničí formou poskytování peněžních darů
(<https://www.msmt.cz/mezinarodni-vztahy/pravidla-ministerstva-skolstvi-mladeze-a-telovychovy-pro-1>).
-
- Studijní pobyty krajanů jsou zaměřeny na **češtinu** pro cizince, **učitelství českého jazyka a literatury, historii, etnologii, dějiny umění, případně na studium teologie**; jazykové kurzy pomáhají udržet a rozšířit znalost českého jazyka a kulturní povědomí.

Čtyřtýdenní jazykový kurz se bude konat v termínu **od 14. července do 8. srpna 2025**.

Dvoutýdenní kurz metodiky výuky českého jazyka se bude konat v termínu **od 25. srpna do 5. září 2025**.

Bližší informace a přihlášky pro následující období jsou k dispozici na internetových stránkách Domu zahraniční spolupráce.

Kromě výše zmíněných stipendijních pobytů podporuje osvojování a uchování znalosti českého jazyka u příslušníků krajanských komunit i **působení učitelů z České republiky** ve školách českých národnostních menšin. Ke krajanským komunitám bylo **ve školním roce 2024/2025 vysláno 13 učitelů** českého jazyka, kteří vyučují v **Argentině, Brazílii, Chorvatsku, Paraguayi, Rumunsku, SRN, Srbsku, USA, Austrálii a na Novém Zélandu**.

Učitelé se vysílají ke krajanským komunitám, které mají zájem udržet si českou identitu. Vedle výuky češtiny učitel vykonává i další činnosti, např. pomáhá folklorním souborům, metodicky pracuje s místními učiteli, pomáhá udržovat kontakt krajanů se současným děním v ČR atd. Krajanské komunity vítají, když učitel ovládá práci na PC, má zkušenosti s vydáváním časopisů, s pořádáním kulturních a sportovních akcí, má vztah k práci v knihovně, hraje na hudební nástroje. Tito učitelé často pracují ve velmi náročném sociálním prostředí, zejména v Rumunsku a na Ukrajině. Podmínky

práce učitele se značně liší v závislosti na zemi vyslání a konkrétních požadavcích krajské komunity. Je třeba, aby učitelé, kteří působí u krajanů, byli samostatní, aktivní, komunikativní, nekonfliktní, tolerantní a optimističtí.

Zájemci naleznou bližší informace na internetových stránkách

<https://www.dzs.cz/program/program-podpory-ceskeho-kulturniho-dedictvi-v-zahranici>.

Informace o jednotlivých krajských komunitách, které zpracoval Dům zahraniční spolupráce z podkladů učitelů, aktuální zprávy a závěrečné zprávy vysílaných učitelů jsou k dispozici zde.

V rámci Programu podpory českého kulturního dědictví v zahraničí je vydáván **elektronický časopis Krajiny češtiny**, který slouží jako platforma výměny informací, názorů a zkušeností nejen pro učitele a lektory, ale také pro všechny zájemce o výuku češtiny v zahraničí, především však bohemisty.

Všechna čísla časopisu jsou k dispozici zde.

Upozorňujeme rovněž na:

- projekt Češi ve světě, **příběhy**, na němž se podílejí učitelé/učitelky češtiny působící u krajských komunit;
- nabídku vzdělávacích projektů **Národního pedagogického muzea a knihovny J. A. Komenského** - výstavy k zapůjčení, doprovodné programy, soutěže apod. - viz <https://www.npmk.cz/muzeum/> a <https://www.npmk.cz/muzeum/expozice-vystavy/vystavy-k-zapujceni>.
- podcasty týkající se české diaspory, vzdělávání žáků s češtinou jako jazykem zděděným a českých škol v zahraničí, které vznikly z grantové podpory Univerzity Karlovy. Podobné podcasty vznikly také k situaci v Polsku a Maďarsku. Hlavní řešitelkou projektu byla Mgr. Marie Boccou Kestřánková, Ph.D., Ústav bohemistických studií, Filosofická fakulta University Karlovy;
- Youtube: <https://youtube.com/playlist?list=PLhO6TC6pIVNUUNzh4KIfGfGKj4zWT3ZlO>
- Soundcloud: <https://on.soundcloud.com/ydfUP>

<https://msmt.gov.cz/mezinarodni-vztahy/krajansky-vzdelavaci-program-1>